

EZECHIELOVO VIDĚNÍ

Převod materiálu

Židková Marta

Pořadí v lekci

29

VSTUPNÍ VERŠ

Žalm 104,30-31 — Sesíláš-li svého ducha, jsou stvořeni znovu, a tak obnovuješ tvářnost země.

Hospodinova sláva potrvá věčně! Hospodin se bude radovat ze svého díla.

LITURGICKÉ ČTENÍ

Ez 37,1-5

KATECHETICKÉ POZNÁMKY

1. klíčové pojmy, dobové a textové souvislosti:

Čtení v babylónském zajetí zaznívá Ezechielovo proroctví jako povzbudivé slovo do atmosféry zoufalství izraelského lidu. *Obraz bitevního pole* je podobenství, nemusíme za ním hledat konkrétní historickou událost. Motiv prohrané bitvy však zvýrazňuje hloubku zoufalství, a v kontrastu k němu pak ještě lépe vyniká Boží moc ("ruka" Hospodina zástup).

Čtení Hospodin je Bůh nenadálých věcí – prorok zvěstuje Boha jako blízkost nových a nečekaných událostí. Izraelci, hotovi Boha odepsat jako minulou záležitost, mají před sebou náhle nově otevřený obzor Božích vysvoboditelských věcí. Tímto zděrazněním nečekanosti se otevírající budoucnosti se starozákonní víra odlišuje od většiny ostatních (pohanských) náboženství, která umísťují rozhodující božské události do (mýtické) minulosti. Na tuto otevřenost pro novou budoucnost mohli pak dobře navázat evangelisté při zvěsti o Ježíšově vzkříšení.

Čtení dlouho nepohřbené, vyschlé kosti jsou obrazem dokonalosti zkázy a hanebného zmaru lidské důstojnosti (nezbyl nikdo, kdo by ostatním prokázal poslední službu). Kosti se válejí daleko od domova; dějinné společenství je rozerváno, nebožtíci nejsou pohřbeni „ke svým otcům“, a to je ještě horší; Josefovy kosti byly sice pohřbeny důstojně, přesto však musí být přeneseny z Egypta do zaslíbené země (srov. Gn 47,28-31; Gn 50 a Ex 13,19).

Čtení hrob nemusí být jen místem pochmurným, nepřítomným, čemu se vyhýbáme a odsouváme na poslední místo. Kousek země, který Abraham zakoupil pro Sáru hrob uprostřed země Góje (Gn 23), je prvním závdavkem zaslíbené země a připomínkou, že ti, kdo se hlásí k Abrahamovi, žijí na této zemi jen jako poutníci. Smrt není definitivním koncem, pokud společenství pokračuje v cestě (Ráchel a Benjamín, Gn 35,16-20).

Čtení Boží duch = boží dech – hebrejský výraz „duch“ převodně označuje pohyb vzduchu, dech, vítr. Potom však byla pozornost soustředěna na dech jako to, co odlišuje živou (dýchající) bytost od mrtvol. Proto nabylo slovo „duch“ významu, jež bychom přibližně mohli nazvat „princip života“ (podle Biblického slovníku A. Novotného, str. 131).

? vazba ducha na prorocké slovo – duch Boží jako obživující „dech nad?je“ je vázán na slovo, na zv?st proroka o nových Božích ?inech (37,12). Tam, kde zní konkrétní prorocké kázání proti beznad?ji, tam, kde se skrze slovo zaslíbení otevírá obzor pro zaslíbení a nové v?ci – tam vane Boží duch. I proto Vzk?íšený (podle vypráv?ní J 20,19?23) „zaduje“ na u?edníky, když je uprost?ed velikono?ní beznad?je oslovuje pozdravem pokoje a vysílá s novým úkolem.

? vypráv?ní o vzk?íšení z mrtvých nejsou úst?edním motivem starozákonní zv?sti. Objevují se jako ilustrace prorocké moci, společn? s pov?re?nou p?edstavou o dotekové magii (Elijáš a Eliša, 1 Kr 17,17nn; 2 Kr 4,18nn; 2 Kr 13,21: mrtvý muž ožil, když p?išel do styku s Elišovými kostmi). – V jiné, osobn?jší rovin? o smrti a vzk?íšení uvažuje Job; jeho myšlenkový zápas je ovšem plný rozpor? (srovnej verše Jb 14,7?12.13?15). Jednoduchou odpov?? nenajdeme ani u proroka Izajáše (srov. Iz 26,14.19), jehož pozornost, podobn? jako Ezechielova, se znovu obrací spíše k izraelskému národu jako celku nežli k jednotlivci. Proroci doufají ve znovushromážd?ní t?ch, kdo byli rozptýleni do diaspory zapomenuti. Společným jmenovatelem Jobových a prorockých výrok? je ovšem zápas o pochopení Boží v?rnosti, a teprve na jeho podklad? získávají výroky o vzk?íšení smysl. – V Danielov? proroctví (12,2) je kone?n? motiv vzk?íšení rozší?en o apokalyptickou p?edstavu, že zlí budou potrestáni a dob?í odm?n?ni.

2. úskalí textu:

? ve vypráv?ní starším d?tem neopome?te d?jinný rozm?r p?íb?hu: obživující Boží duch vyvádí z otroctví beznad?je, která má konkrétní d?jinné p?í?iny (babylónské zajetí). Víra není závislá na nep?íznivých okolnostech, ale na Boží v?rnosti a zaslíbení. Prorokova zv?st je ur?ena t?m, kte?í pod náparem nep?íznivých „politických a společenských okolností“ vzdali svoji víru, p?estali cokoli od Hospodina o?ekávat a nechali rozvrátit svou náboženskou i národní integritu („naše kosti uschly...” v. 11b).

? nemusíme p?íliš složit? vysv?tlovat, „jak“ p?išel Ezechiel ke svému vid?ní (jak se dostal na plá? atd.). I když je lí?ení velmi plastické, fyzické, ve skute?nosti jde o podobenství o tom, jak celý národ („vojsko“) se má vrátit k Hospodinu. Tento výklad podporuje jak samotný text (výklad vid?ní, Ez 37,11?14), tak i širší kontext: Ez 36 srdce místo kamene, Ez 37 sjednocení Izraele a Judy. P?íb?h suchých kostí a jejich prom?ny je p?íb?hem o nedov??e Božího lidu a o zaslíbené nad?ji. Tomuto p?íb?hu m?že prorok díky úvodnímu podobenství rozum?t, toto d?ní má svým kázáním provokovat.

Ezechiel zde p?edchází prorockou zv?st „Druhého“ Izajáše, jíž jsme naslouchali v p?edcházejících dvou úlohách.

? pro? vyzývá Hospodin Ezechiele, aby prorokoval, když kosti již zárove? ožívají? Ezechiel ovšem není mág, který by svým za?íkáním vdechl kostem život, ale sv?dek Hospodinova ?inu. Na druhé stran? je jeho sv?dectví nepostradatelné, jinak bychom se o Hospodinov? ?inu ani nedozv?d?li. Prorok nep?íjímá pasivn? Boží informaci, ale podáním zprávy se stává nejen sv?dkem Božího ?inu, ale dokonce i jeho spoluú?astníkem. – Proroctví není p?edpov?dí n?jaké budoucí události, ale sv?dectvím o Božím ?inu, na lidském ?asu nezávislém.

? Ezechielovo úvodní vid?ní p?es svoji názornost nemá povahu v?deckého pozorování, nelze z n?j tedy logicky vyvozovat žádné záv?ry o skladb? ?lov?ka, anatomické ani filosofické. Hebrejské pojetí ?lov?ka (antropologie), na rozdíl od antického, nezná dualismus duše a t?la. ?lov?k sám je celistvou bytostí, k níž neoddl?liteln? pat?í jak kosti a svaly, tak i duše a myšlení; život a životní cíl však získává teprve díky Božímu duchu (C. Tresmontant, Bible a antická tradice, Vyšehrad 1970). Boží duch, který se vznášel nad vodami chaosu, který uvádí proroky k jejich úkolu a který sestoupil na u?edníky p?i letnicích, – to je skute?nost daleko nad?jn?jší než t?eba pohanská p?edstava o osvobozené duši, která jako holubi?ka opouští mrtvé t?lo. Sou?asn? nás tato skute?nost osvobozuje od úzkostných pov?r o duších umrlc?, které straší, protože nenalézají „spo?nutí“.

¿ jak ¿íst verš Ez 37,14? Hospodin slibuje svému lidu život, ale ¿EP vzáp¿tí mluví o „odpo¿inutí“: toto slovo se však dnes b¿žn¿ užívá jako eufemismus pro „smrt“, nap¿íklad ve známé prosb¿ „odpo¿inutí v¿¿né dej jim, ó Pane“ (Mozartovo Rekviem). Hebrejský ko¿en n¿w¿ch má sice základní význam „odpo¿inek“, avšak ve SZ se vyskytuje v mnoha r¿zných kontextech, nem¿žeme ho tedy ¿íst jen jako ohleduplnou náhražku za slovo „smrt“. Srov. p¿eklad Septuaginty (*a postavím vás do vaší země*) a kralický p¿eklad (*a osadím vás v zemi vaší*). – Hospodin neslibuje Izraeli (jen) d¿stojné odpo¿inutí jeho kostí ve vlastní zemi, ale p¿edevším (pokojný) život ve vlastní zemi. Boží odpo¿inutí je vlastn¿ velmi ¿inorodá záležitost – k této ¿inorodosti je pozván Izrael, a¿ je to kdekoliv. Hospodin není vázaný na jednu zeměpisnou ší¿ku a délku. Hospodin je doma kdekoli, nejen v Jeruzalém¿, proto si povolává i v zajetí svého proroka. Také Ezechiel Boha nijak nedokazuje, nesnaží se definovat jeho nadsv¿tnost, pouze p¿ipomíná, že v¿¿ící se s ním setkávají, že práv¿ tím, že se v nich op¿t rodí nad¿je.

3. metodické poznámky:

Obrázek m¿žete postupn¿ využít p¿i r¿zných etapách výkladu. O kost¿e lze mluvit p¿i motiva¿ním uvedení: Co je na obrázku? Kde bývá? Co s ní spojujeme? Je to radostné nebo smutné? Pro¿¿ Biblické vypráv¿ní potom m¿žete zakon¿it písni¿kou „Divné to v¿ci dnes“ a následn¿ vyzvat d¿ti, že si nyní dotvo¿íte obrázek, který tu prom¿nu vyjad¿uje.

4. pom¿cky (s ohledem na v¿k):

¿ scénka, p¿i které jedno dít¿ opakuje klí¿ová slova prorokova kázání, a ostatní p¿edstavují suché kosti, které ob¿ivnou a poskládají se k sob¿. P¿i druhém obrazu kazatel opakuje stejná slova, zbytek d¿tí p¿edstavuje smutný Izrael, který se po prorokov¿ kázání za¿ne radovat.

5. motiva¿ní uvedení do p¿íbh¿hu:

Otázka pro mladší školní v¿k:

U¿ jste n¿kdy byli s rodi¿i na h¿bitov¿¿? Smíte si tam hrát a dovád¿t? Pro¿ to nejde? Izraelci si v zajetí p¿ipadali ztracení h¿¿ než na h¿bitov¿ – mysleli si, že se už nikdy nevrátí dom¿, že jsou poh¿bení za¿iva

Otázka pro starší školní v¿k:

Vid¿li jste n¿kdy n¿jakou st¿edov¿kou kostnici? Dá se v¿bec poznat, které kosti pat¿ily k sob¿¿? Víte, jak vypadá k¿es¿anský h¿bitov¿ a jak židovský?(k¿íže a náhrobky, náhrobky a kamení)

6. osnovy vypráv¿ní:

a) poznámky a osnova pro mladší a st¿ední školní v¿k:

- I. Motivace
- II. I v zajetí si B¿h povolává proroka
- III. Prorok vidí h¿bitovní plá¿ (smutné, beznad¿jné místo)
- IV. Prorok káže a kosti vstávají

- V. Boží duch dává život – oživující
- VI. Bůh dává naději zajatým Izraelcům – odpočinutí

c) poznámky a osnova pro starší školní věk:

- I. Motivace
- II. Prorok slyší Boží otázku o suchých kostech
- III. Prorok je poslán zvěstovat suchým kostem
- IV. Prorok je poslán kázat o Duchu obživiteli – kosti vstávají
- V. Vidění je podobenstvím o beznaději zajatého Izraele, zaslíbení návratu
- VI. Pohřbenou víru čeká nová budoucnost – odpočinutí
- VII. Hospodin připomíná, že on sám je velmi jiný, že to snad poznáváme anebo to dokonce poznáme

VYPRÁVĚNÍ

I. MOTIVACE

Když se podíváte na dnešní obrázek, co na něm vidíte? Kde taková kostra bývá? Ta opravdová, ne umělá ve školním kabinetu. Když zemře člověk, pohřbíme ho do hrobu. Nenecháváme jeho kosti nikde povalovat. To si ani nějak neumíme představit. Myslím, že málokdo z nás viděl opravdovou lidskou kostru. Možná tak kostru nějakého zvířete. Viděli jste někde ve filmu nebo na fotce poušť a na ní kostry mrtvých zvířat? Opuštěné kosti, nikde nic živého, jenom takové těžké ticho. Jaký z toho máte pocit?

Jeden Boží prorok – Ezechiel – viděl něco hodně děsivého. Pláť plnou nepohřbených, vyschlých lidských kostí.

Ezechiel žil v době, kdy bylo Izraeli, Božímu lidu, hodně zle. Babylónané je postupně odváděli do zajetí. Ocitli se bez domova, v cizím prostředí. A bylo hůř. Zase se dozvěděli, že nepřátelé tam u nich doma rozbořili Jeruzalém. A zničili chrám. A jim se zhroutil svět. V hlavách se jim honily ty nejžernější myšlenky: Jsme daleko. Chrám je v troskách. Tak dlouho jsme Hospodina nebrali vážně a kašlali jsme na to, co nám vzkazoval, až už s námi pro naši nevěru nechce nic mít. Hospodin nás opustil. Nic už nemá cenu. Tohle je konec s vyvoleným lidem.

II. PROROK SLYŠÍ BOŽÍ OTÁZKU O SUCHÝCH KOSTECH

Doprostřed tohoto zoufalství a beznaděje přichází Ezechiel. Muž, ke kterému několikrát promluvil Hospodin a řekl mu věci, které si rozhodně nechtěl a nemohl nechat pro sebe.

Ezechiel začal lidem kolem sebe povídat: Měl jsem vidění. Hospodin mne zavedl doprostřed pláň, kde se povalovalo plno lidských kostí. Kam jsem se podíval, tam ležely vyschlé kosti bez života. Hospodin mne provedl kolem. Měl jsem možnost si tu zkázu dobře prohlédnout. A nebyl to žádný překvapivý pohled. Právě

naopak. ?lov?ku z toho je po?ádn? úzko. Takový smutek a beznad?j! Smutn?jší pohled už snad ani nemohl být. Vždy? ty kosti nebyly ani poh?bené! Nep?ežil v?bec nikdo.

A v takové chvíli se mne Hospodin zeptal: „Co myslíš, lidský synu, mohou tyhle kosti ožít?“ To jsem ne?ekal. V první chvíli by nejspíš každému blesklo hlavou, že to je p?ece nesmysl. Mrtvé kosti, bez duše, bez života p?ece nem?žou ožít. Ale pak jsem si uv?domil, že náš B?h dokáže v?ci, o kterých se nám lidem ani nesní. A tak jsem mu ?ekl: „Panovníku Hospodine, tak tohle víš jenom ty a nikdo jiný.“

III. PROROK JE POSLÁN ZV?STOVAT SUCHÝM KOSTEM

A Hospodin mi dal zvláštní úkol. ?ekl mi: „B?ž, Ezechieli, postav se p?ed ty suché kosti a prorokuj jim! Pov?z jim: Slyšte, slyšte, suché kosti, co vám ?íká Hospodin! Dechnu do vás ducha a budete znovu žít. Složím vás zase dohromady. A znovu natáhnu šlachy tam, kde mají být. A každou vaši kostru pokryju svalstvem. Znovu vás od hlavy až k pat? potáhnu p?knou novou k?ží, až bude radost pohled?t. A vdechnu do vás ducha. Novou energii a sílu. Budete mít zase radost ze života. Pak poznáte, kdo jsem. Že já jsem Hospodin.“

Tak jsem Hospodina poslechl, pokračoval Ezechiel. P?kn? z plných plic jsem to t?m suchým kostem začal kázat: Milé kosti, tohle nejsou žádné plané nad?je, tohle vám vzkazuje Hospodin! A začaly se vám dít v?ci! Kolem to dun?lo a nastal po?ádný rachot. Všechny ty kosti začaly chrastit, jak se p?ibližovaly jedna ke druhé. Začaly se skládat k sob?, každá na své místo. Najednou byl kolem m? samý kostlivec. Tím to ale neskon?ilo! Ty kostry byly postupn? samá šlacha, žíla, chrupavka a maso. Pak byla každá potažená k?ží. Vlasy, o?i, nehty... všechno najednou bylo, jak má být.

Jen to byly po?ád ještě? mrtvoly bez života.

IV. PROROK JE POSLÁN KÁZAT O DUCHU OBŽIVITELI – KOSTI VSTÁVAJÍ

A Hospodin mi ?ekl: „Ješt? to není ono. Te? budeš kázat o Duchu, Ezechieli. ?ekni mu: Duchu, tohle ti p?ikazuje sám Hospodin – zav?j! Po?ádn? zaduj ze všech ?ty? stran a dechni na tyhle mrtvoly. Na tahle zabité t?la bez nad?je. Vdechni do nich nový život. A? ožijí.“ Tak jsem poslechl. A jak tak mluvím, tak kolem začala fi?et ?erstvá energie a radost. A ta mrtvá t?la najednou začala ožívat. Pán B?h do nich dechnul nový život. Ti – ještě? p?ed chvílí mrtví – začali vstávat, protahovat se, rozhlížet kolem sebe. A když se všichni postavili na nohy, bylo jich po?ádné množství.

V. VID?NÍ JE PODOBENSTVÍM O BEZNAD?JI ZAJATÉHO IZRAELE, ZASLÍBENÍ NÁVRATU

Tak jsem tam stál, díval se na ten veliký zástup a p?emýšlel nad tím, jak je náš B?h mocný. A on mi ?ekl: „Chápeš, Ezechieli, co to m?lo znamenat? Ty suché kosti, ty mrtvoly bez života a bez nad?je, to jste vy, m?j lid, Izrael. To jsou všichni ti, kdo ?íkají, že už je všechno ztraceno. Že každá snaha je zbyte?ná a nic v život? nemá cenu. A proto b?ž, Ezechieli, a pov?z všem zoufalc?m, co jim ?íkám já, Hospodin. Tohle není konec. Nez?stanete v zajetí v??n?! Osvobodím vás. Za?nete nový život ve své zemi. Já vás vyvedu z hrob? trápení a strachu. Už nebudete zavaleni beznad?jí a smrtí. Budete plní života.“

VI. POH?BENOU VÍRU ?EKÁ NOVÁ BUDOUCNOST – ODPO?INUTÍ

Pak pochopíte, že já jsem s vámi. Že vás neopouštím. Naopak, dám vám svého Ducha a zase budete vřít, co je to žít radostně a nadějně a pokojně. Tak bůž a potěš kázáním mých zarmoucený lidí!“

VII. HOSPODIN PŘIPOMÍNÁ, ŽE ON SÁM JE VELMI PŘÍNNÝ, ŽE TO SNAD POZNÁVÁME ANEBO TO DOKONCE POZNÁME

Když Ezechiél domluvil, začaly se tím smutným a zoufalým lidem kolem něj rozjasňovat obličeje. Ono je to opravdu o nás! Nežstaneme tady v téhle cizině vřít?! Dostaneme se zpátky domů. Náš Bůh na nás nezapomněl. Tady a takhle podle Pána Boha život nekončí.

Tohle Ezechiélovo kázání přineslo tím beznadějným novou sílu a povzbudilo jejich víru. A nejen tenkrát, kdysi dávno v babylónské zemi. Ale i mockrát později. V lidském životě nastávají období, kdy se na člověka začínají valit problémy, trápení a smutek. V takových obtížných situacích hodně pomáhá připomínat si, co Hospodin řekl a slíbil. Je to velká životní opora, když víme, že Hospodin si za svým slovem vždycky stojí. Co on řekne, to platí. Na něj je opravdu spoleh. V těžkých chvílích vlévá Hospodin novou sílu do žil. Posílá svého Ducha. A Boží Duch vane do života všude, kam se podíváš. Když se děje něco dobrého, nového a nadějného, je za tím Pán Bůh. Když náš Bůh dechne, to se pak dějou věci. I temná budoucnost začíná být prozářená. To se pak jinak žije, když má člověk takovou naději!

MODLITBA

Pane Bože, prosíme za lidi v zemích, kde se bojuje, kde vládne nejistota a obavy, že už nikdy nezažijí klid, radost a pokoj. Pane, prosíme tě za každého, kdo má trápení. Prosíme za sbory v církvi. Kde jsou lidé nešťastní z toho, že se jich schází už jenom pár a nikdo nový nepřibývá. Kéž by jim tvoje dechnutí dodalo novou sílu, energii a naději. Děkujeme ti, Bože, za každého, kdo nám do života přináší povzbuzení, radost, lásku. Rádi bychom byli taky takoví. Amen.

7. podněty pro rozhovor:

• viděli jste někdy mrtvého? Báli jste se? Znáte Erbenovu báseň Svatební košile?

• myslíte, že by se příběh o kázání suchým kostem dal přirovnat k pohádce o živé a mrtvé vodě? Proč ano, proč ne?

• o kom se říká, že je to živá mrtvola?

• co to znamená, že je někdo beznadějný případ? Jak se chová ten, kdo je bez naděje? Co dělá? Existují nějaké příznaky, které vychovávají k beznadějně – viděli jste nějaké lidi v zaplavených oblastech, kteří už nechťli spolupracovat se záchranáři, protože jim už bylo všechno jedno? Jsou beznadějně a zoufalí lidé málo hovorní nebo nás zahrnují vodopádem slov, že je všechno zbytečné?

• vzpomínáte na nějaký televizní horor?

• patří hřbitov ke kostelu, nebo někde na kraj vesnice? I msta?

• proč vandalové poškozují hroby?

• chtěli byste být pohřbeni v mauzoleu?

? proč se říká, že jsou některé sbory mrtvé, pohřbené?

? co je znakem živého sboru: Hezky upravený evangelický hřbitov – opravený kostel – „přepracovaný“ pan farář – fungující křesťanská služba – diakonie – noví lidé, kteří se zajímají o víru ?

? která doba našich dějin vzbudila v lidech odevzdanost, smutek a skleslost?

? otázka (jen pro dobře připravený rozhovor se staršími): viděli jste fotografie z nacistických vyhlazovacích táborů?

? obrázek lidského těla – kostí a svalů – z anatomické učebnice

? obrázek středověké kostnice

Odkaz na pracovní list

[29 Ezechiellovo vidění - st](#)

[29 Ezechiellovo vidění](#)

Odkaz na píseň

[Divné to vřci dnes \(SV50\)](#)

[Můj Pán všechny svolá ráno, až se rozední](#)

[Divné to vřci dnes \(SV50\)](#)

[Ó svatý Bože, slyš naše hlasy \(EZ580\)](#)

[Kristus je má síla i spasení?](#)

[Maran atha \(SV180\)](#)

[Pan Mátko \(SV263\)](#)

[Vše, co má dýchání \(BTS16\)](#)

[Víc, než oko spatřit smí \(SV368\)](#)

Cílová skupina

[Starší školní](#)

[Mladší školní](#)

Katechetické cykly

[Pozvání na cestu Starý zákon 2](#)

Biblický odkaz (kat)

[Ezechiel 37,1–14](#)